

ספר החינוך מצוה יח

משרשי מצוה זו, שרצה השם לזכותנו לעשות מצוה בראשית פרינו, למען דעת כי הכל שלו, ואין לו לאדם דבר בעולם רק מה שיחלק לו השם יתברך בחסדיו. ויבין זה בראותו כי אחר שיגע האדם כמה יגיעות וטרח כמה טרחים בעולמו והגיע לזמן שעשה פרי, וחביב עליו ראשית פריו כבבת עינו, מיד נותנו להקדוש ברוך הוא, ומתרוקן רשותו ממנו ומכניסו לרשות בוראו. ועוד, לזכור הנס הגדול שעשה לנו השם יתברך בבכורי מצרים, שהרגם והצילנו מידם.

דרך פקודיך לבעל הבני יששכר מצות עשה יח

רמב"ן ויקרא יח, כה

והנה השם הנכבד הוא אלהי האלהים ואדוני הארונים²⁹⁸ לכל העולם, אבל ארץ ישראל אמצעות הישוב²⁹⁹ היא נחלת ה'³⁰⁰ מיוחדת לשמו³⁰¹, לא נתן עליה מן המלאכים קצין שוטר ומושל בהנחילו אותה לעמו המיוחד שמו זרע אוהביו³⁰², וזהו שאמר (שמות יט ה) "והייתם לי סגולה³⁰³ מכל העמים כי לי כל הארץ", וכתוב (ירמיה יא ד) "והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים", לא שתהיו אתם אל אלהים אחרים כלל³⁰⁴. והנה קידש העם היושב בארצו בקדושת העריות וברובי המצות להיותם לשמו, ולכך אמר (להלן כ כב) "ושמרתם את כל חוקתי ואת כל משפטי ועשיתם אותם ולא תקיא אתכם הארץ", וכתוב (שם פסוק כד) "ואמר לכם אתם תירשו את אדמתם ואני אתננה לכם לרשת אותה... אני ה' אלהיכם אשר הבדלתי אתכם מן העמים", יאמר כי הבדיל אותנו מכל העמים אשר נתן עליהם שרים ואלהים אחרים, בתתו לנו את הארץ שיהיה הוא יתברך לנו לאלהים ונהיה מיוחדים לשמו³⁰⁵.

ממילא בהתבונן במצוה זו, מחוייבין אנחנו לשעבד בכל יום כל ראשיתנו לד', היינו ראשית מחשבותינו בעמדנו ממטתינו תיכף להתבונן בממשלתו עלינו וכי הוא המחזיר לנו נשמותינו, וכן ראשית דבורינו וראשית מעשינו, והראשית הוא היסוד לכל כי לו משפט הבכורה ואחריו ימשכו הענפים בכל עניינים במחשבה ודיבור ומעשה של כל היום, וישים השגחתו יתברך לנגד עיניו כי הוא השופע בו חיות המחשבה ודבור ומעשה ברצונו הטוב, משא"כ כשאנו משעבד הראשית לד' הנה ח"ו הוא להיפך, והוא הנרצה בפסוק [תהלים לו ה] יתיצב על דרך לא טוב (בראשית עמידתו, אזי ח"ו) רע לא ימאס, הבן הדברים².

(ה) הנה טעם המצוה מבואר בתורה, וכשתבין ותעמיק בדברינו מה שכתבנו במצות הקודמים בקרבן פסח, תציץ מן החרקים להבין בעומק טעם המבואר בתורה. להיות הש"י הרג בכורי מצרים להורות על הענין אשר כתבנו דמזל מצרים היה בכור המזלות, והש"ת הודיע גבורותיו אשר כל הטבעיים הנתונים תחת המזלות הם בהשגחתו והוא המושל והמשגיח על כל והוא משדד כרצונו, לפרסם זה הרג את בכוריהם ויבושו מסברם, לזכר זה נצטוונו אנחנו עמו אשר בחר אותנו לחלקו (ואנחנו למעלה מן הטבע ואין מזל לישראל [שבת קנו.]) להקדיש לו כל צורת ראשית, דהיינו בכור פטר רחם, וראשית פרי אדמתנו, וראשית דגנינו, וראשית עריסותינו. להורות על כל ראשית הטבע והמזל וכל עסקינו בטבע הכל משועבד להבורא עולם והוא המשגיח על כל.

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON